Barbro Olander
Miljö- och hälsoskyddsinpektör
Telefon 08-508 28 903
barbro.olander@miljo.stockholm.se

Till:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

TRAFIKBULLER PÅ SKOLGÅRDAR

Redovisning av rapport

Förslag till beslut

1 Godkänna rapporten.

2 Översända rapporten för kännedom till Socialstyrelsen, Boverket, stadsbyggnadsnämnder samtliga stadsdelsnämnder, utbildningsförvaltningen och SISAB.

3 Översända rapporten till Trafikkontoret, Trafikverket och SL med uppmaning att genom samråd med miljöförvaltningen utarbeta en åtgärdsplan.

Gunnar Söderholm

Gustaf Landahl

Bakgrund

Enligt Stockholms stads åtgärdsprogram mot buller 2009 – 2013 enligt förordning om omgivningsbuller (SFS 2004:675) har bullerskyddsåtgärder hittills riktats främst mot bostadsmiljöer. De flesta bostäder i staden som är utsatta för ljudnivåer över 65 dBA (dygnsekvivalent ljudnivå vid fasad) från vägtrafik eller 50 dBA (maximalnivå inomhus) från spårtrafik har åtgärdats. De enstaka fastigheter som återstår är identifierade och arbete pågår med att få ner ljudnivåerna inomhus även här. Vidare pågår arbete med en andra etapp vid det kommunala vägnätet som innebär fasadåtgärder för att reducera inomhusnivåerna vid fastigheter exponerade för 62-65 dBA. I åtgärdsprogrammet

SHMF101 v 1.0 2007-03-19, \\web02\inetpub\insyn.stockholm.se\work\miljo\2010-10-25\Dagordning\Tjänsteutlåtande121.doc

föreslås en prioritetsordning som innebär att näst efter bostadsmiljöer se över och begränsa buller vid skolor, förskolor och vårdlokaler. Som ett nästa steg i åtgärdsprogrammet har miljöförvaltningen inventerat stadens grundskolor och förskolor med avseende på exponering för väg- och spårtrafikbuller. Rapporten fokuserar på barnens utomhusmiljö och redovisar vilka ljudnivåer som råder på barnens skolgårdar. Grund- och förskolegårdarna har delats in 3 grupper som bedöms ha en bullernivå på över 55 dBA dygnsekvivalent ljudnivå:

- Grupp 1 (5 grundskolor och 16 förskolor) motsvarar de skolgårdar där delar eller hela gården har bullernivåer över 60 dBA.
- Grupp 2 (9 grundskolor och 30 förskolor) motsvarar de skolgårdar där hela skolgården har bullernivåer på över 55 dBA.
- Grupp 3 (14 grundskolor och 37 förskolor) motsvarar de skolgårdar med bullernivåer över 55 dBA på någon del av skolgården men där barnen har tillgång till annan tystare gårdsyta.

Syftet med inventeringen är att få mer kunskaper om trafikbullret och därigenom bättre kunna identifiera och prioritera behovet av bullerbegränsande åtgärder.

Synpunkter från remissinstanserna (Trafikkontoret, Trafikverket och SL) har beaktats och utifrån dessa har några tillägg och förtydliganden gjorts i rapporten.

Förvaltningens synpunkter

För höga ljudnivåer orsakar försämrad förmåga att uppfatta tal och koncentrationssvårigheter som därmed kan försvåra inlärningen. Grundskolans och förskolans pedagogiska verksamhet förekommer även utomhus och därför krävs ljudnivåer som medger konversation samt möjligheter till lek och rekreation. För höga ljudnivåer kan också medföra olycksrisker på grund av bristande uppmärksamhet eller försvårad kommunikation.

Hittills har kunskaperna om trafikbullernivåerna vid grundskolor och förskolor varit allt för dåligt kända. Bullerskyddsåtgärder har utförts för enskilda skolor men något samlat grepp av åtgärder riktade mot grundskolor och förskolor som grupp har inte vidtagits.

Vid inventeringen har vi valt att ta med alla gårdar med en bullernivå på 55 dBA dygnsekvivalent och mer. Den forskning och de riktvärden som finns pekar mot att en bullernivå på 55 dBA dygnsekvivalent ljudnivå är rimligt att sträva efter på skolgårdar.

Miljöbalken ska tillämpas så att människors hälsa skyddas mot skador och olägenheter och ska därför tillämpas även för trafikbuller. En verksamhetsutövare ska göra det som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa. En rimlighetsavvägning ska också göras där nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått ska jämföras med kostnaderna för dessa.

I riksdagens infrastrukturproposition (1996/97:53) anges riktvärdet 55 dBA som ekvivalentnivå utomhus vid fasad. Riktvärdena i propositionen är i stora delar väl förankrade i riktvärden som Världshälsoorganisationens (WHO) anger. WHO:s riktlinjer är framtagna på vetenskaplig grund och anger riktvärdet 55 dBA ekvivalent på skolgårdar under tiden för utevistelsen. Likaså är 55 dBA en etablerad ljudnivå som ända sedan 1960-talet använts som gräns för acceptabel exponering för trafikbuller utomhus.

Socialstyrelsen anger inte några specifika föreskrifter om skolgårdar men har i allmänna råd ”Buller inomhus och höga ljudnivåer” (SOSFS 2005:6) lämnat rekommendationer för när buller kan anses utgöra en olägenhet för människors hälsa enligt miljöbalken. Råden är inte avsedda för trafikbuller men kan användas som bedömningsgrund för när buller ger olägenheter. Vidare har Socialstyrelsen tagit fram ett förslag till en nationell handlingsplan för barns miljörelaterade hälsa. Där beskrivs att de kommunala byggnadsnämnderna är viktiga aktörer när det gäller att bevaka hänsynen till barnen i den fysiska planeringen och att det saknas överblick hur kommunerna hanterar frågan.

När det gäller trafiken är det väg- och spårhållaren som är verksamhetsutövare. I rapportens bilaga 3 framgår vilken den huvudsakliga bullerkällans verksamhetsutövare är för respektive skola. Det är till största delen Trafikkontoret men också Trafikverket och SL. Genom inventeringen finns det nu möjligheter att göra prioriteringar av bullerskyddsåtgärder och utreda vilka som är möjliga att vidta för att sänka trafikbullernivåerna. Åtgärder som kan bli aktuella för att få ner trafikbullernivåerna kan vara att skydda gården med skärm eller vall. En annan åtgärd kan vara att se över hur gården disponeras. Till exempel att i de fall där det finns tillgång till tystare ytor försöka styra längre utevistelser till dem eller att barnen som vilar utomhus placeras på den tystaste ytan. Samtidigt är det viktigt att beakta risken för störningar från skolgårdarna till omgivande bostäder.

En del grundskolor och förskolor har inte någon gård i anslutning till skolan. I inventeringen har de flesta av dessa sorterats bort eftersom det inte funnits någon gård att bedöma. Att en skola inte finns med i rapporten behöver alltså inte betyda att den har en godtagbar nivå på gården utan det kan även innebär att de inte har någon tillhörande gård alls. Lek och fysisk aktivitet utomhus är avgörande för barns hälsa och avståndet till lekytan avgörande för hur tillgänglig den blir. Därför bör skolorna och förskolorna ha en gård i nära anslutning till undervisningslokalerna.

Förvaltningen avser nu att gå vidare genom att utifrån denna inventering uppmana respektive verksamhetsutövare att i första hand utarbeta åtgärdsförslag samt tidplan bland grund- och förskolor i grupp 1 och 2.

Slut

Bilaga 1

Rapport: Trafikbuller på skolgårdar